

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. 8 706 63851, faks. 8 706 63877, el. p. MinistrasPirmininkas@lr.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL ILGALAIKIO TVARAUS VIEŠOJO SEKTORIAUS DARBUOTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO FINANSAVIMO IKI 2025 METŲ STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Teikiu svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos patvirtinimo“ projektą (toliau – Seimo nutarimo projektas) ir juo tvirtinamą Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategiją (toliau – Strategija).

Strategija parengta siekiant spręsti viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimo problemas, nustatyti konkrečius įsipareigojimus dėl viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2020 metais ir numatyti viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio augimo kryptis iki 2025 metų.

Pagrindiniai Strategijos tikslai:

- mažinti atskirų viešojo sektoriaus sričių darbuotojų darbo apmokėjimo disproporcijas;
- užtikrinti socialiai teisingesnį viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimą, kad darbo užmokesčio dydis priklausytų nuo darbo pobūdžio, darbo funkcijų sudėtingumo ir apimties, atsakomybės už funkcijų atlikimą, einamų pareigų ypatumų, asmens profesinio lygio ir kvalifikacijos;
- užtikrinti tvarų ir ilgalaikį viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio augimą, atsižvelgiant į Lietuvos ekonominio vystymosi tendencijas, ypač į infliacijos ir ekonominio produktyvumo pokyčius, taip pat siejant darbo užmokesčio didinimą su sektorių efektyvumo didėjimu ir gerėjančia paslaugų gyventojams kokybe.

Strategijoje pateikiama esamos situacijos apžvalga (viešojo sektoriaus darbo apmokėjimo reglamentavimas, analizė, darbo užmokesčio palyginimas tarptautiniame kontekste), įvardijamos pagrindinės atskirų sektorių – viešojo valdymo, švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, socialinės apsaugos – efektyvumo ir finansavimo problemos, principai, kurių turėtų būti laikomasi didinant viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokestį ir finansavimą, taip pat pateikiami pasiūlymai dėl viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimo gerinimo 2020 m. ir laikotarpiu iki 2025 m.

Strategijoje numatyta, kad prioritetinėmis priemonėmis laikomos priemonės, kurios įgyvendina pasiūlymus dėl mažiausių pareiginių algų didinimo, atskirų viešojo sektoriaus sričių darbuotojų darbo apmokėjimo disproporcijų mažinimo, bazinio dydžio atkūrimo ir indeksavimo, papildomo skatinimo už pasiektus sektorinių viešųjų paslaugų gerinimo rodiklius.

Rengiant Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektus, būtų atsižvelgiama į Strategijos nuostatas ir parengiami bei pateikiami Seimui atitinkamų įstatymų, kurių reikia Strategijos nuostatomis įgyvendinti, projektai.

Strategijos įgyvendinimą koordinuotų Vyriausybė, pagal kompetenciją dalyvautų ministerijos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir (ar) organizacijos, socialiniai partneriai. Įgyvendinimo pažangos stebėseną atliktų Vyriausybės įgaliota institucija. Kiekvienais metais Vyriausybės metinėje veiklos ataskaitoje būtų pateikiami Strategijos nuostatų įgyvendinimo stebėsenos rezultatai, o 2022 m. būtų atliktas Strategijos įgyvendinimo rezultatų tarpinis vertinimas.

Strategijai įgyvendinti papildomų lėšų poreikis 2020 m.: iš valstybės biudžeto – daugiau kaip 130 mln. eurų, iš PSDF biudžeto – 150 mln. eurų. Lėšų poreikis, susijęs su pareiginės algos bazinio dydžio padidiniu, galės būti apskaičiuotas, atsižvelgiant į derybų dėl Nacionalinės kolektyvinės sutarties rezultatus (lėšų poreikis pareiginės algos baziniam dydžiui padidinti 1 euro – apie 20 mln. eurų metams).

Siūlomų naujų teisinio reguliavimo nuostatų pagrindimas ir kita susijusi informacija pateikta Strategijoje ir Seimo nutarimo projekto aiškinamajame rašte.

Strategijos įgyvendinimas lems efektyvesnį ir konkurencingesnį viešąjį sektorių, didesnę personalo motyvaciją, mažesnę pajamų nelygybės riziką, teisingesnį apmokėjimą už darbą ir galiausiai geresnes viešąsias paslaugas piliečiams. Reformų tikslams pasiekti būtinos stiprios institucijos ir tinkamas personalas, todėl būtina didinti viešojo sektoriaus darbo apmokėjimo konkurencingumą, įtvirtinti jame daugiau teisingumo, kartu optimaliai išnaudojant turimus išteklius ir pašalinant neefektyvumo apraiškas.

Seimo nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, siekiant padidinti viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimus iki konkurencingo dydžio, siekiant pritraukti jaunos, išsilavinusias ir motyvuotas specialistus (195.10 p.), padidinti visų grandžių medicinos darbuotojų darbo užmokestį, skatinti juos už gerus sveikatos rodiklius (43.4 p.), įdiegti mokytojų etatinio apmokėjimo tvarką, darbo užmokestį diferencijuoti atsižvelgiant į darbuotojų atitiktį kvalifikaciniais reikalavimais ir skirtingas darbo sąlygas (128.5), siekti, kad aukštųjų mokyklų dėstytojai gautų adekvatų darbo užmokestį (128.6); sparčiai kelti viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimus iki regiono mastu konkurencingo lygmens (291.10 p.), aktyviai skatinti socialinį dialogą ir pradėti nuo viešojo sektoriaus, skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą,

numatyti kasmetinį algų viešajame sektoriuje indeksavimą (numatant išlygas, kad bus stabilus ekonomikos augimas ir tvarūs valstybės finansai), aiškų kasmečių derybų dėl atlyginimų mechanizmą (117.5.3 p.) ir kita.

Seimo nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų; jis nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus. Projekte naujų sąvokų nėra, todėl jis nevertintinas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Strategiją parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1195 „Dėl Komisijos Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos projektui parengti sudarymo“ sudaryta Vyriausybės komisija. Komisijos pirmininkas – Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas Deividas Matulionis, nariai – finansų ministras, teisingumo ministras, vidaus reikalų ministras, švietimo, mokslo ir sporto ministras, sveikatos apsaugos ministras, socialinės apsaugos ir darbo ministras, kultūros ministras, 6 Seimo frakcijų (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, Lietuvos socialdemokratų partijos, Liberalų sąjūdžio, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – Krikščionių šeimų sąjungos, „Tvarkos ir teisingumo“) atstovai, Trišalėje taryboje dalyvaujančių profesinių sąjungų (Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos, Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“, Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“) 7 atstovai, atstovaujantys švietimo ir mokslo, kultūros ir meno, sveikatos apsaugos, socialinių paslaugų sričių darbuotojų, valstybės tarnautojų, statutinių valstybės tarnautojų profesinėms sąjungoms, ir Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė.

Vyriausybėje 2019-01-09 surengta plati diskusija su ekonomistais ir viešojo sektoriaus administravimo ekspertais, organizuoti 9 Komisijos posėdžiai, kuriuose išsamiai diskutuota dėl visų Komisijai pateiktų pasiūlymų, įvertinant atskirų sektorių specifiką, skirtingų grupių interesus ir finansines galimybes įgyvendinti numatomas priemones.

Rengiant Strategijos projektą, Lietuvos socialdemokratų frakcija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija ir Lietuvos profesinės sąjunga „Solidarumas“ pateikė pasiūlymų, susijusių su dideliu papildomu lėšų poreikiu. Šie pasiūlymai į Strategijos projektą nebuvo įtraukti: numatyti konkrečias nuostatas dėl mokesčių perskirstymo (2020 m. – 32 proc. BVP, o 2022 m. – 34 proc. BVP (dabar – 31,2 proc.)), dėl žymiai spartesnio pareiginės algos bazinio dydžio atkūrimo (nuo 2020 m. BD padidinti nuo 173 iki 183 eurų arba 2020 m. nustatyti 180 eurų, 2021 m. – 183 eurų BD) ir įsipareigojimo bazinį dydį didinti atsižvelgiant į infliaciją. Taip pat buvo siūloma, kad mažiausia kvalifikuoto darbuotojo pareiginė alga 2020 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. šalies VDU, 2025 m. – 70 proc. einamųjų metų šalies VDU (Strategijoje 2020 m. numatyta 50 proc. šalies VDU, 2025 m. – 60 proc. šalies VDU), o minimalus kvalifikuoto darbuotojo pareiginės bazinės algos koeficientas būtų ne mažesnis nei 5. Profesinių sąjungų nuomone, Strategijos laikotarpis iki

2025 m yra nepriimtinas, kadangi 2020 m. yra paskutiniai metai, kuriais ši Vyriausybė gali priimti ir įgyvendinti naujus įsipareigojimus. (Komisijos narių pateikti raštai pridedami).

Seimo nutarimo projektas buvo pateiktas visoms ministerijoms išvadoms gauti. Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Susisiekimo ministerija, Užsienio reikalų ministerija ir Žemės ūkio ministerija pastabų neturėjo. Seimo nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į Finansų ministerijos, Kultūros ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Teisingumo ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Derinimo metu buvo gauta akademinės bendruomenės pastabų ir pasiūlymų, organizuoti du papildomi susitikimai su dėstytojų ir mokslininkų atstovais, po kurių Strategija patikslinta, numatant, kad dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokestis nuo 2020 m. bus didinamas po 10 proc. (akademinė bendruomenė siūlo kasmet didinti po 20 proc.).

Seimo nutarimo projektui iš esmės pritarta 2019 m. balandžio 24 d. Vyriausybės pasitarime.

PRIDEDAMA:

1. Seimo nutarimo projektas, 41 lapas.
2. Seimo nutarimo projekto aiškinamasis raštas, 7 lapai.
3. Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos patvirtinimo“ projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
4. Gautos pastabos ir pasiūlymai, 31 lapas.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis